

ИСТИНСКИ БАЩА

Напуштайки възстаническия лагер при Еледжикъ, Бенковски бѣ смутенъ и тъженъ. Страшна бѣше картината, която бѣ видѣлъ, а знаеше, че тя ще стане още по-страшна, когато дойдатъ войскитѣ на Хасанъ паша и башибозушкитѣ пълчища отъ околнитѣ турски села.

На една малка полянка, срѣдъ вѣковната букова гора, се бѣха събрали жителитѣ на десетина села. Тѣ се бѣха подслонили въ изкопани бордеи, покрити съ шума; гущеха се плтно единъ до другъ, за да се топлятъ и сушатъ, защото отъ седмица непрекъснато вальше. Небето бѣ оловено-сиво и неспирно плачеше, съ оня ситенъ дъждъ, който мокри до кости.

По лицата на всички селяни се четѣше ужасъ и отчаяние. Майкитѣ притискаха до гърди своитѣ премръзнали пеленачета, бабитѣ сновѣха, като обезумѣли и глухо проклинаха, а мъжетѣ, сбърчили вежди, стискаха кремъклитѣ пушки и очакваха страшния врагъ.

Ала Бенковски знаеше, че писъцитѣ на женитѣ и децата ще разколебаятъ и възстаницитѣ. Той чувствуваше това и сърдцето му мъчително се свиваше. Навремени се повдигаше на стремената, обглеждаше сивия кржгозоръ и въздишаше. Подъ него черниятъ охраненъ жребець прѣхтѣше неспокойно, сякашъ предчувствуваше гибелта на възстанието.

За да разсѣе мъката си, Бенковски се обърна къмъ своята хвърковата чета:

— Хей, момчета! Запѣйте нѣкоя нашенска пѣсень!

Осемдесетъ юнашки гласове подеха:
Не щѣме ний богатство,
не щѣме ний пари,
а искаме свобода —
човѣшки правдини!...

Пѣсеньта, примѣсена съ отмѣренитѣ стѣпки на конетѣ, проеца величаго и смѣло и отекна въ гориститѣ дебри на Срѣд-на-гора. Каточели окуражено отъ бунтовната пѣсень, слънцето раздра сивитѣ облаци и се показа велико и червено надъ окървавената българска земя.

Четата приближаваше Бѣлово. Виждаха се вече високото каменно здание на желѣзопътната гара и камбанарията на селската черква.

Бенковски спрѣ коня си. До слуха му достигна тревожниятъ звѣнъ на камбаната.

— Момчета, бѣловчани сѣ възстнали! Напредъ!

Конницитѣ съ лекъ бѣгъ се спуснаха къмъ селото.

— Напредъ! — викаше Бенковски и шпорѣше коня си. — Да покажемъ на нашитѣ братя, че хвърковатата чета е навсѣкжде!

Изведнажъ той опѣна юздитѣ. Коньтъ се изправи на заднитѣ си крака и спрѣ.

По пътя отъ къмъ селото съ бързи крачки вървѣха двама мъже, облѣчени въ граждански дрехи.

— Стойте! — заповѣда Бенковски на четницитѣ си.

А въ това време двамата посрещачи вече ги бѣха доближили. Единиятъ отъ тѣхъ бѣ петдесетъ годишенъ човѣкъ, съ проша-